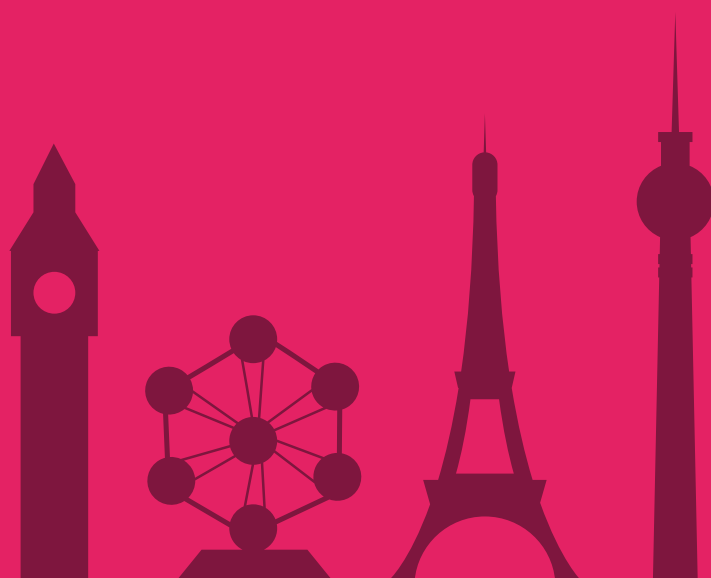

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΡΟΤΦΟΛΙΟ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE
European Language Portfolio
Portfolio européen des langues
Ευρωπαϊκό Πορτφόλιο Γλωσσών

Περιεχόμενα

Φιλοσοφία και δομή	2
Παιδαγωγική αξία του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών	6
Ένταξη του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών στη σχολική τάξη	13
Ενδεικτική βιβλιογραφία	18
Σημειωματάριο	19

Συγγραφέας: Ευαγγελία Καγκά, Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Εθνική Εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών

Επιμέλεια κειμένων: Αγγελική Δανιόλου, Εκπαιδευτικός

Σχεδιασμός εντύπου: LTH advertising

ISBN: 978-960-407-201-9

Φιλοσοφία και Δομή

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της ευρωπαϊκής πολιτικής είναι η ανάδειξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την καταπολέμηση της κοινωνικής περιθωριοποίησης, την ενίσχυση του πνεύματος της ευρωπαϊκής ιθαγένειας και την αναγνώριση της πολιτισμικής κληρονομιάς κάθε κράτους-μέλους.

Στο πλαίσιο αυτό η γλωσσομάθεια αποκτά καθοριστικό ρόλο σχετικά με την άμβλυνση των γλωσσικών και πολιτισμικών προκαταλήψεων, την απόκτηση δεξιοτήτων επικοινωνιακής ευελιξίας και την ανάπτυξη της ταυτότητας του ενεργού Ευρωπαίου πολίτη.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, απαντώντας στην αναγκαιότητα ενίσχυσης της εκμάθησης γλωσσών, θέσπισε το *Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών*, ένα ευέλικτο και ποιοτικό εργαλείο που εξυπηρετεί τόσο την προώθηση της γλωσσικής και πολιτισμικής πολυμορφίας, όσο και την ανάπτυξη δεξιοτήτων δια βίου μάθησης των ξένων γλωσσών.

Το *Portfolio Γλωσσών* είναι ο πολυγλωσσικός ατομικός φάκελος όπου ο κάθε μαθητής έχει τη δυνατότητα αφενός να παρακολουθεί και να καταγράφει την εξελικτική πορεία της οικειοποίησης των γλωσσών που μαθαίνει εντός και εκτός σχολείου, και αφετέρου να οικοδομεί το πολυπολιτισμικό του profil.

Συγκεκριμένα, το *Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών* αφορά όχι μόνο στις ξένες γλώσσες, αλλά και στη μητρική γλώσσα των αλλόφωνων μαθητών, καθώς και σε επικοινωνιακές δεξιότητες που ο μαθητής αποκτά εμπειρικοβιωματικά, χωρίς επίσημη πιστοποίηση.

Το *Portfolio* ενθαρρύνει τους μαθητές να προσεγγίζουν την κοινωνική πραγματικότητα από πολλές οπτικές γωνίες και σταδιακά να διαμορφώνουν τις προσωπικές τους αξίες, θέσεις και συμπεριφορές.

Το κομβικό σημείο του *Portfolio* αποτελεί η ανάπτυξη κινήτρων εκμάθησης της γλώσσας μέσα από διεργασίες καλλιέργειας της δεξιότητας του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω» και του «μαθαίνω μέσα από την πράξη», δηλαδή μέσα από τεχνικές ανίχνευσης και επισήμανσης των πραγματικών αναγκών μάθησης, καθώς και ανατροφοδότησης των προσωπικών γνωστικών διαδικασιών έως ότου επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Οι βασικές αρχές που θεμελιώνουν τη λειτουργία του *Portfolio* ως οργανικού στοιχείου της διδασκαλίας και εκμάθησης της ξένης γλώσσας, είναι οι ακόλουθες:

- *παρώθηση του μαθητή για ενεργητική προσέγγιση της γλώσσας,*
- *ενίσχυση της επικοινωνιακής δεξιότητας,*
- *απόκτηση κριτικής και δημιουργικής σκέψης,*
- *καλλιέργεια διαπολιτισμικής συνείδησης.*

Οι παραπάνω παιδαγωγικές αρχές:

- α.** *οριοθετούν την αυτοαξιολόγηση όχι ως αυτοσκοπό αλλά ως ένα σύνολο μεταγνωστικών δραστηριοτήτων που ασκούν τους μαθητές σε διαδικασίες συνειδητοποίησης του τρόπου σκέψης, δράσης και αποτίμησης γνώσεων, δεξιοτήτων, προσωπικών αξιών και στάσεων,*
- β.** *αναδεικνύουν το διαμεσολαβητικό ρόλο του Portfolio στη σχέση του μαθητή με το πολυγλωσσικό και πολυπολιτισμικό κοινωνικό γίγνεσθαι.*

Η δομή του *Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών*, η οποία έχει προδιαγραφεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης (www.coe.int), είναι η ίδια για τα *Portfolio Γλωσσών* όλων των κρατών-μελών και αποτελείται από τρία μέρη:

- 1.** *το Διαβατήριο Γλωσσών (Passeport de langues)*
- 2.** *το Γλωσσικό Βιογραφικό (Biographie langagière)*
- 3.** *το Ντοσιέ (Dossier)*

Στο Διαβατήριο Γλωσσών ο μαθητής, ολοκληρώνοντας την κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης, δίνει μια γενική εικόνα του επιπέδου που έχει κατακτήσει για κάθε γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει κάθε είδους πιστοποίηση, επίσημη ή μη, που αποδεικνύει το επίπεδο της γλωσσομάθειάς του και παραθέτει χρονολογικά πολυγλωσσικές και πολυπολιτισμικές εμπειρίες του.

Στο Γλωσσικό Βιογραφικό ο μαθητής σε τακτά χρονικά διαστήματα καταγράφει:

- τις επαφές του με την πολυγλωσσία και την πολυπολιτισμικότητα, καθώς και τους τρόπους αξιοποίησης βιωματικών προσεγγίσεων της γλωσσικής και πολιτισμικής πολυμορφίας,
- τις προσωπικές του μεθοδολογικές τεχνικές με τις οποίες μαθαίνει ευκολότερα τις ξένες γλώσσες,
- τις ασκήσεις και τις δραστηριότητες που κρίνει ότι τον βοηθούν στην εκμάθηση της γλώσσας/των γλωσσών,
- τις προσωπικές του παρεμβάσεις που ενισχύουν την υλοποίηση των μαθησιακών του στόχων.

Ειδικότερα, οι σελίδες αυτοαξιολόγησης όπου ο μαθητής αποτυπώνει την επικοινωνιακή του ευχέρεια, δηλαδή τις δεξιότητες πρόσληψης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, περιλαμβάνουν 2 μέρη.

Το πρώτο μέρος αφορά το περιεχόμενο των έξι επιπέδων γλωσσομάθειας όπως προσδιορίζεται από το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς, και αντιστοιχεί σε λεκτικές πράξεις που ανταποκρίνονται στους κοινωνικούς στόχους της εκμάθησης της γλώσσας, δηλαδή στο τι είναι ικανός να κάνει ο διδασκόμενος με αυτά που μαθαίνει.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στις προσωπικές στρατηγικές οι οποίες χρησιμοποιούνται από τον κάθε μαθητή προκειμένου να πετυχαίνει τους στόχους του και να βελτιώνει τις αδυναμίες του.

Στο Ντισσέ ο μαθητής σε τακτά χρονικά διαστήματα καταχωρίζει:

- οποιαδήποτε εργασία ή άλλο στοιχείο που θεωρεί ότι αποδεικνύει τα γνωστικά επιτεύγματα,
- στοιχεία που τεκμηριώνουν τις εμπειρίες του με άλλες γλώσσες και άλλους πολιτισμούς.

Ο μαθητής ανανεώνει το *Ντοσιέ* του και το εμπλουτίζει με νέα δεδομένα που κρίνει ο ίδιος ότι είναι περισσότερο αντιπροσωπευτικά, σημειώνοντας κάθε φορά την ημερομηνία καταγραφής των στοιχείων αυτών. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής καθίσταται ικανός:

α. να θέτει κριτήρια ώστε να επιλέγει τα δεδομένα εκείνα που αποδεικνύουν την επίτευξη των στόχων,

β. να ελέγχει και να ανατροφοδοτεί την προσωπική του πορεία αναφορικά με την ξένη γλώσσα,

γ. να επεξεργάζεται με κριτική και δημιουργική σκέψη προσωπικά πολυγλωσσικά και πολυπολιτισμικά βιώματα.

Στο πλαίσιο αυτό, ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να συστηματοποιεί τις γνώσεις του, να αποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο τις απέκτησε και να παρουσιάζει ενσυνείδητα αυθεντικές διαπολιτισμικές «συναντήσεις» που έχουν ιδιαίτερο νόημα γι' αυτόν.

Παιδαγωγική αξία του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών

Το Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών αποτελεί ένα καινοτόμο μοντέλο αυθεντικής αξιολόγησης διαδικασιών εκμάθησης της ξένης γλώσσας αναφορικά με την επικοινωνιακή και πολιτισμική της διάσταση. Το εν λόγω παιδαγωγικό εργαλείο αποτελεί συνάρτηση της αμφίδρομης σχέσης γνώσης και μάθησης, παρέχει ένα πρόσφορο πεδίο σύζευξης σκέψης και δράσης και αποτυπώνει την αποτελεσματικότητα του μαθητή σχετικά με τους τρόπους που ο ίδιος επιλέγει για να κατακτήσει τη γνώση.

Τα καινοτόμα στοιχεία που προωθεί το *Portfolio* είναι ο κριτικός τρόπος επιλογής διαδικασιών εκμάθησης της γλώσσας, η απαγκίστρωση από την εξετασιοκεντρική λογική, καθώς και η υιοθέτηση κουλτούρας αυτόνομης μάθησης.

Με τη χρήση του *Portfolio* οι μαθητές αποκτούν μια υπεύθυνη συμπεριφορά απέναντι στη διδακτική και μαθησιακή πράξη, γεγονός που τους ενισχύει στο να αναδεικνύουν έμπρακτα τις δυνατότητές τους, να ερμηνεύουν τις επιτυχίες και τις αποτυχίες τους, να μαθαίνουν μέσα από τα λάθη τους και να εκτιμούν τις προσωπικές τους παρεμβάσεις.

Ενδεικτικά, παραθέτουμε μια δραστηριότητα από το *Γλωσσικό Βιογραφικό*, μέσω της οποίας οι μαθητές επιδιώκουν συνειδητά την επίτευξη των στόχων τους, καταγράφοντας όχι μόνο το αποτέλεσμα αλλά και το πώς το έχουν επιτύχει. Στο πλαίσιο αυτό, απενοχοποιούν τις δυσκολίες τους και μπαίνουν στη διαδικασία να επιλύουν προβληματικές καταστάσεις (π.χ. δυσκολία κατανόησης κάποιου μορφοσυντακτικού φαινομένου, μη ευχέρεια στον προφορικό ή γραπτό λόγο κ.α.), βελτιώνοντας τα αδύναμά τους σημεία.

Και τώρα, με οδηγό τις σελίδες αυτοαξιολόγησης που έχεις συμπληρώσει, μπορείς να παρουσιάζεις πώς πετυχαίνεις τους στόχους σου και πώς βελτιώνεις τα αδύναμά σου σημεία.

α) Πέτυχα το στόχο μου / τους στόχους μου; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

Γλώσσα: _____ Ημερομηνία: _____

Με ποιον τρόπο:

β) Αν όχι, τι με έχει δυσκολέψει;

Γλώσσα: _____ Ημερομηνία: _____

Τι με έχει δυσκολέψει:

γ) Πώς σκέφτομαι να ξεπεράσω τις δυσκολίες που αντιμετωπίζω;

Γλώσσα: _____ Ημερομηνία: _____

Πώς θα ξεπεράσω τις δυσκολίες μου:

Επίσης, στο Γλωσσικό Βιογραφικό εμπεριέχονται μεταξύ άλλων δύο δραστηριότητες οι οποίες παρωθούν και υποβοηθούν τους μαθητές να ιεραρχήσουν και να αναδείξουν τις προσωπικές στρατηγικές που τους διευκολύνουν στην εκμάθηση της γλώσσας.

Δραστηριότητα 1

Πώς μαθαίνω ευκολότερα τις ξένες γλώσσες

Μπορείς να καταγράψεις, σε τακτά χρονικά διαστήματα, τρόπους οι οποίοι σε βοηθούν να μαθαίνεις ευκολότερα την ξένη γλώσσα / τις ξένες γλώσσες που διδάσκει στο σχολείο.

Παραδείγματα:

- ταιριάζω λέξεις με εικόνες
- ακούω με προσοχή τα τραγούδια που μας μαθαίνει ο καθηγητής/η καθηγήτριά μας στην τάξη και τα επαναλαμβάνω με τους συμμαθητές μου
- επαναλαμβάνω μεγαλόφωνα με τους συμμαθητές μου τις καινούριες λέξεις
- αντιγράφω από τον πίνακα τις νέες λέξεις και προσπαθώ να τις απομνημονεύσω
- ζητώ από τον καθηγητή/την καθηγήτριά μου να μου εξηγήσει ό,τι δεν μπορώ να καταλάβω καλά
- χρησιμοποιώ αυτά που έχω μάθει σε παιχνίδια και ομαδικές δραστηριότητες
- αντιγράφω πολλές φορές τις νέες λέξεις
- διαβάζω μεγαλόφωνα τις νέες λέξεις και τις εκφράσεις που μαθαίνω
- επαναλαμβάνω πολλές φορές ό,τι καινούριο μας διδάσκει ο καθηγητής /η καθηγήτριά μας
- χρησιμοποιώ τις νέες λέξεις σε προτάσεις
- ετοιμάζω τις εργασίες που μας έχει ζητήσει ο καθηγητής / η καθηγήτριά μας

Γλώσσα: _____ Ημερομηνία: _____

Πώς μαθαίνω ευκολότερα:

Δραστηριότητα 2

Αυτό που μου αρέσει περισσότερο να κάνω στο μάθημα της ξένης γλώσσας/ των ξένων γλωσσών.

Μπορείς να καταγράψεις σε τακτά χρονικά διαστήματα τι προτιμάς να κάνεις στο μάθημα της ξένης γλώσσας.

Παράδειγμα

Γλώσσα	Τι μου αρέσει να κάνω	Ημερομηνία
Γαλλικά	Να βρίσκω τις λέξεις που αντιστοιχούν σε εικόνες	20 Ιανουαρίου 2011
Γερμανικά	Να επαναλαμβάνω μεγαλόφωνα μέσα στην τάξη με τους συμμαθητές μου τις καινούριες λέξεις	1 Φεβρουαρίου 2011

Μια εξίσου σημαντική παράμετρος του *Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών* είναι η διαπολιτισμική του διάσταση η οποία εδράζεται σε δύο κομβικούς άξονες:

- α.** στην αποδοχή εκ μέρους των μαθητών της γλωσσικής και πολιτισμικής πολυμορφίας όχι ως αφηρημένων εννοιών αλλά ως μίας θετικής κοινωνικής πραγματικότητας όπου ως μελλοντικοί πολίτες οφείλουν να ζήσουν αρμονικά και δημιουργικά,
- β.** στην εξοικείωση των μαθητών με την επεξεργασία προσωπικών πολυγλωσσικών και πολυπολιτισμικών βιωμάτων ώστε σταδιακά να αναπτύσσουν διαπολιτισμική κουλτούρα μέσα από εμπειρίες, συναισθήματα και γνώσεις.

Θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι δεν πρόκειται για μια στείρα καταχώρηση στοιχείων και πληροφοριών από το μαθητή αλλά για περιγραφή βιωματικών καταστάσεων που τεκμηριώνουν, σύμφωνα πάντα με την κρίση του, τις επαφές του με την πολυγλωσσία και την πολυπολιτισμικότητα και αποτυπώνουν την εξέλιξη των στάσεων και της συμπεριφοράς του απέναντι στο «μη οικείο».

Ενδεικτικά παραθέτουμε δύο δραστηριότητες από το *Γλωσσικό Βιογραφικό* (Πίνακες I και II) στο πλαίσιο των οποίων ο κάθε μαθητής ταξινομεί τις πολυπολιτισμικές του επαφές και εκθέτει τις σκέψεις του αναφορικά με τρόπους που ο ίδιος θεωρεί ότι θα τον βοηθήσουν να «πλησιάσει» και να γνωρίσει άλλους ανθρώπους και άλλες κουλτούρες.

Πίνακας I

Οι διαπολιτισμικές μου εμπειρίες

Εδώ μπορείς να καταγράψεις τις διαπολιτισμικές εμπειρίες τις οποίες βιώνεις στην καθημερινή σου ζωή.

Το παρακάτω παράδειγμα θα σε βοηθήσει!

Σχολικό έτος '10 - '11, Δεκέμβριος 2010

Επικοινωνώ μέσω διαδικτύου στην γερμανική γλώσσα με έναν συνομήλικό μου από την Πολωνία. Είναι πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία γιατί του μαθαίνω εκφράσεις στα ελληνικά και εκείνος μου μαθαίνει τις αντίστοιχες εκφράσεις στα πολωνικά.

στο σχολείο: _____

στη γειτονιά: _____

στις διακοπές: _____

σε ταξίδι: _____

Πίνακας II

Ξεκλειδώνω τις σκέψεις μου!!!

Και τώρα μπορείς να σκεφτείς τι θα ήθελες να κάνεις για να έχεις περισσότερες διαπολιτισμικές εμπειρίες.

- να μαθαίνω και άλλες ξένες γλώσσες
- να κάνω ταξίδια
- να έχω φίλους από άλλες χώρες
- να γνωρίζω ήθη και έθιμα άλλων χωρών
- να στέλνω ηλεκτρονικά μηνύματα σε συνομήλικούς μου που ζουν σε άλλη χώρα
- να ανταλλάσσω καρτ-ποστάλ με παιδιά που μιλούν διαφορετική γλώσσα από εμένα
- κάτι άλλο: _____

Επιπλέον, στο δεύτερο μέρος του *Ντοσιέ* (Πίνακας III), οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να καταχωρίζουν αποδεικτικά στοιχεία των επαφών τους με διαφορετικές γλώσσες και διαφορετικούς πολιτισμούς. Η τεχνική αυτή τους ασκεί σε γνωστικές διεργασίες, δηλαδή τους βοηθάει να μετασχηματίζουν την ανάμνηση, οπτική ή ακουστική, σε συγκεκριμένη γνώση με πολυγλωσσικές και πολυπολιτισμικές προεκτάσεις.

Πίνακας III

Στο μέρος αυτό μπορείς να καταγράψεις συνοπτικά και να καταχωρίζεις στοιχεία που επιβεβαιώνουν την επαφή σου και τις εμπειρίες σου με άλλες γλώσσες και άλλους πολιτισμούς.

Παράδειγμα

Γλώσσα	Στοιχεία	Τάξη	Ημερομηνία
Ισπανικά	Πρόγραμμα συναυλίας με συγκρότημα από την Ισπανία.	Ε΄	Μάιος 2010

Ανακεφαλαιώνοντας, μπορούμε να συνοψίσουμε τη συμβολή του Portfolio Γλωσσών αναφορικά με τους δύο «πρωταγωνιστές» της σχολικής τάξης: το μαθητή και τον εκπαιδευτικό. Όσον αφορά στο μαθητή, δραστηριοποιείται, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, επιβεβαιώνει αυτά που μαθαίνει και αισθάνεται αποδοχή και αξιολόγηση με την αναγνώριση των προσπαθειών του. Επιπλέον, αμβλύνονται αρνητικά μαθησιακά βιώματα και ενισχύεται το αίσθημα της αυτοβελτίωσης και της αυτοεκτίμησης, διότι ο κάθε μαθητής μπορεί να εκφράζεται ελεύθερα χωρίς το άγχος της αρνητικής κριτικής και των αξιολογικών παρεμβάσεων του εκπαιδευτικού.

Οι δραστηριότητες του Portfolio παροτρύνουν και καθοδηγούν τους διδασκόμενους να αναστοχάζονται:

- *τι μαθαίνω,*
- *για ποιο λόγο,*
- *με ποιο τρόπο,*
- *σε τι βαθμό το έχω επιτύχει,*
- *ποιος είναι ο επόμενος στόχος.*

Οι στοχασμοί αυτοί οδηγούν σε ένα συνεχές «πήγαινε-έλα» ανάμεσα στο γλωσσικό κώδικα και στην επικοινωνιακή χρήση του, και κατ'επέκταση στη διαδικασία αποτελεσματικής εκμάθησης της γλώσσας.

Όσον αφορά στον εκπαιδευτικό, μέσω του *Portfolio* αναπτύσσει μια σχέση αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης με τους μαθητές του, και προσαρμόζει με μεγαλύτερη ευελιξία τη μεθοδολογική οργάνωση του μαθήματος στις ανάγκες, στα ενδιαφέροντα και στην αντιληπτική ικανότητα του δυναμικού της τάξης του.

Για την επίτευξη μιας ποιοτικής διαχείρισης του *Portfolio*, ο εκπαιδευτικός οφείλει:

- *να ενθαρρύνει τους μαθητές του στη συστηματική χρήση του Portfolio σε ένα πλαίσιο φιλικού και ευχάριστου κλίματος,*
- *να εξηγεί με σαφήνεια στους μαθητές του τι μπορούν να επιτύχουν μέσω του Portfolio,*
- *να διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών προκειμένου η εφαρμογή του Portfolio να μην καταλήγει σε μια τυπική και ανιαρή διαδικασία,*
- *να παρέχει διευκρινήσεις και πληροφορίες, να απαντά σε απορίες και να εμπυχώνει,*
- *να συζητά μαζί με τους μαθητές του τα κριτήρια επίτευξης των γλωσσικών στόχων.*

Επιπλέον, το Portfolio, σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης, μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο επικοινωνίας του καθηγητή και του γονέα, πιστοποιώντας την ατομική πρόοδο του μαθητή με γνώμονα τον προσωπικό του ρυθμό μάθησης και όχι με τον μέσο όρο επίδοσης της τάξης.

Ένταξη του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών στη σχολική τάξη

Από τη θεωρία στην πράξη

Το παρόν κεφάλαιο αφορά προτάσεις που θεωρούμε ότι θα χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες γραμμές για την ενσωμάτωση του Portfolio στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας στο Δημοτικό Σχολείο.

Πρώτο βήμα για την αποτελεσματική εφαρμογή του Portfolio είναι η ανάπτυξη μιας θετικής νοητικής προδιάθεσης, δηλαδή η καλλιέργεια μιας στάσης ετοιμότητας στους μαθητές απέναντι στο περιεχόμενο του Portfolio. Αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους οι οποίοι εστιάζονται στους ακόλουθους πυλώνες:

- *διέγερση του ενδιαφέροντος και της περιέργειας των μαθητών για το τι είναι το Portfolio,*
- *γνωστοποίηση των στόχων του Portfolio, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν τη σπουδαιότητά του,*
- *λεπτομερή και ευκρινή παρουσίαση της δομής και της λειτουργίας του Portfolio προκειμένου να καταστεί σαφές στους μαθητές πώς θα το χρησιμοποιήσουν και πώς θα επωφεληθούν από αυτό,*
- *εξάσκηση των μαθητών σε διαδικασίες ελέγχου της μάθησής τους και κατ'επέκταση αποτίμηση των προσωπικών τους στρατηγικών εκμάθησης της ξένης γλώσσας,*
- *παρότρυνση των μαθητών στην ανάδειξη προσωπικών εμπειριών πολυπολιτισμικής συνύπαρξης.*

Ακολουθούν ενδεικτικές δραστηριότητες που ασκούν τους μαθητές σε πρακτικές αυτοαξιολόγησης και στην καλλιέργεια της δεξιάς του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω». Συγκεκριμένα, ο μαθητής καθοδηγείται στην ανακάλυψη και υιοθέτηση ενός οργανωμένου και συστηματικού τρόπου αυτοβελτίωσης και επαναπροσδιορισμού προσωπικών στρατηγικών μάθησης, διότι συνειδητοποιεί τι μαθαίνει, πώς το μαθαίνει, τι είναι ικανός να κάνει με αυτά που μαθαίνει, ποιες δυσκολίες συναντά και πώς τις ξεπερνά.

Επιπροσθέτως, αναπτύσσει σταδιακά τα κίνητρα μάθησης ώστε να διαπιστώνει την εξέλιξη των στάσεων του απέναντι στη ξένη γλώσσα, γεγονός που επιδρά διαμορφωτικά στην οικοδόμηση μιας παραγωγικής μάθησης.

Δραστηριότητα 1

Ποιες δραστηριότητες (ασκήσεις, τραγούδια, σχέδια εργασίας, παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων κλπ.) σου αρέσουν; Μπορείς να εξηγήσεις την επιλογή σου σε μία-δύο γραμμές.

Τίτλος Ενότητας: _____ **Ημερομηνία:** _____

Τάξη: _____ **Γλώσσα:** _____

Δραστηριότητες:

Για ποιο λόγο:

Δραστηριότητα 2

Ποια/ες δραστηριότητα/ες σε δυσκολεύει/ουν; Μπορείς να σκεφτείς το γιατί.

Τίτλος Ενότητας: _____ Ημερομηνία: _____

Τάξη: _____ Γλώσσα: _____

Δραστηριότητες:

Για ποιο λόγο:

Δραστηριότητα 3

Ποια/ες δραστηριότητα/ες θα ήθελες να κάνουμε συχνότερα; Μπορείς να δικαιολογήσεις την επιλογή σου σε μία-δύο γραμμές.

Τίτλος Ενότητας: _____ Ημερομηνία: _____

Τάξη: _____ Γλώσσα: _____

Δραστηριότητες:

Για ποιο λόγο:

Δραστηριότητα 4

Ολοκληρώνοντας αυτή την ενότητα, τι είσαι ικανός/ή να κάνεις με αυτά που έχεις μάθει;

Τίτλος Ενότητας: _____ **Ημερομηνία:** _____

Τάξη: _____ **Γλώσσα:** _____

Παράδειγμα

Μπορώ να λέω πώς ονομάζομαι και να γράφω το όνομά μου. _____

Μπορώ _____

Παράλληλα με τις διαδικασίες αυτοαξιολόγησης, ο διδάσκων ζητά από τους μαθητές του να δημιουργήσουν και να οργανώσουν χρονολογικά το προσωπικό τους πολυπολιτισμικό ημερολόγιο όπου θα καταγράφουν τα στοιχεία εκείνα που σηματοδοτούν τις πολυπολιτισμικές τους «διαδρομές».

Δεύτερο βήμα, ο διδάσκων παροτρύνει τους μαθητές να συλλέγουν στοιχεία που αποτελούν τεκμήρια των πολυπολιτισμικών και πολυγλωσσικών επαφών τους, να επιλέγουν όσα έχουν ιδιαίτερη σημασία για αυτούς και να τα εντάσσουν στο *Ντοσιέ*.

Η διαδικασία ανατροφοδότησης του *Ντοσιέ* εξελίσσεται σε συνάρτηση με την προσωπική εκτίμηση του μαθητή. Κάθε δύο μήνες καλό είναι ο κάθε μαθητής να παρουσιάζει στην τάξη την προσωπική του συλλογή στοιχείων.

Τρίτο βήμα, ο διδάσκων δραστηριοποιεί τους μαθητές σχετικά με την καταγραφή των διαπολιτισμικών τους εμπειριών στο *Γλωσσικό Βιογραφικό*. Ο κάθε μαθητής καλείται να αναλογίζεται και να καταγράφει προσωπικά βιώματα τα οποία αποτυπώνουν τη συνύπαρξή του με τον «άλλο» και που προδιαθέτουν τη συμπεριφορά του απέναντι στην πλουραλιστική πραγματικότητα.

Τέταρτο βήμα, ο διδάσκων δίνει έμφαση στο γνωστικό μέρος του *Γλωσσικού Βιογραφικού* και του *Ντοσιέ*, το οποίο συνδέεται άμεσα με τις δραστηριότητες εξάσκησης των μαθητών στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης.

Ειδικότερα, ο εκπαιδευτικός ανακεφαλαιώνει και διευκρινίζει στους μαθητές το περιεχόμενο του *Γλωσσικού Βιογραφικού* και του πρώτου μέρους του *Ντοσιέ*, απαντά σε ερωτήσεις και επιλύει απορίες τους. Επίσης, ορίζουν από κοινού το χρονοδιάγραμμα (έναρξη, συχνότητα υλοποίησης των δραστηριοτήτων, συμπλήρωσης των σελίδων αυτοαξιολόγησης και συχνότητα παρουσίασης της προσωπικής εργασίας του κάθε μαθητή στη τάξη). Ο εκπαιδευτικός προκειμένου να ενισχύσει τους μαθητές στο έργο τους, προγραμματίζει σε τακτά διαστήματα συζητήσεις οι οποίες λειτουργούν ως πλαίσιο καθοδήγησης, αντιμετώπισης προβλημάτων και δυσκολιών, καθώς και ανατροφοδότησης της περαιτέρω δράσης.

Το τελευταίο βήμα ένταξης του *Portfolio* στην τάξη πραγματοποιείται με την ολοκλήρωση της φοίτησης στο Δημοτικό Σχολείο, όταν οι μαθητές, με τη βοήθεια του διδάσκοντα, συμπληρώνουν το *Διαβατήριο Γλωσσών*, μέσω του οποίου παρουσιάζουν το επίπεδο γλωσσομάθειας που έχουν κατακτήσει.

Συνοψίζοντας, επισημαίνουμε ότι με την ένταξη του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών στην παιδαγωγική πράξη, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών, την ανάδειξη των δημιουργικών ικανοτήτων τους και κατ'επέκταση την αναγνώριση της μοναδικότητας του μαθητή ως σημαντικό προσόν και όχι ως μειονέκτημα. Επιπλέον, καλλιεργείται η κουλτούρα της αξιολόγησης ως παράγοντας βελτίωσης και ανατροφοδότησης της μαθησιακής διαδικασίας, καθώς και αξιοποίησης των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του κάθε μαθητή. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι πολύ σημαντικός στην αποτελεσματική χρήση του Portfolio. Είναι εκείνος ο οποίος καθοδηγεί, συντονίζει, εμπυκλώνει και ενισχύει τους μαθητές να εμπλακούν συνειδητά σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και αυτοδιαχείρισης της μάθησής τους, ώστε σταδιακά να καθίστανται ικανοί να αναλαμβάνουν την ευθύνη της προσωπικής τους ανάπτυξης ως μελλοντικοί ενεργοί πολίτες σε μια πολυγλωσσική και πολυσυλλεκτική κοινωνία.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

BEARD, R., 2007. «Η Εθνική Στρατηγική Εγγραμματισμού στην Αγγλία», *Σχολικός Εγγραμματισμός, Λειτουργικός, Κριτικός, Επιστημονικός*, (Επιμ. Η. Ματσαγγούρας), Αθήνα, Γρηγόρης.

CONSEIL DE LA COOPERATION CULTURELLE, 2000. *Un cadre européen commun de référence pour les langues: Apprendre, Enseigner, Evaluer*, Strasbourg, Division des langues vivantes.

ΓΚΟΒΑΡΗΣ, Χ., 2001. *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Ατραπός.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, 2005. *Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών: Ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για την Πολυγλωσσία*, COM (2005) 596 τελικό.

ΚΑΓΚΑ, Ε., 2003. *Ευρωπαϊκό Portfolio γλωσσών (European Language Portfolio, Portfolio Européen des Langues, Europäisches Sprachenportfolio)*, Αθήνα, Eiffel (και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου www.pi-schools.gr).

ΚΑΓΚΑ, Ε. 2004. *Portfolio γλωσσών: Καινοτόμες πρακτικές προσεγγίσεις πολυγλωσσικού γραμματισμού. Γλώσσα και γραμματισμός στη νέα χιλιετία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΚΑΓΚΑ, Ε., 2007. «Το Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών ως μέσο προώθησης της πολυγλωσσίας και της πολυπολιτισμικότητας», *Θέματα Διαχείρισης Προβλημάτων Σχολικής Τάξης*, (Επιμ. Ευ. Μακρή-Μπότσαρη), Αθήνα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

ΚΑΓΚΑ, Ε., 2010. *Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, ΥΠΕΠΘ.

LITTLE, D., 2003. «*Le plurilinguisme dans le Portefeuille des langues européennes*». *Le français dans le monde*, Numéro spécial, juillet 2004.

ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ, Η., 1998. *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη*, Αθήνα, Gutenberg.

ΜΗΤΣΗΣ, Ν., 2004. *Η διδασκαλία της γλώσσας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης*, Αθήνα, Gutenberg.

ΤΟΚΑΤΛΙΔΟΥ Β., 2003. *Γλώσσα, Επικοινωνία και Γλωσσική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Πατάκης.

VAN LIER, L., 2004. *The ecology and semiotics of language learning: a sociocultural perspective*, Dordrecht, Kluwer.

Οδηγός Εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών στο Δημοτικό Σχολείο

A large area of the page is filled with horizontal dashed lines, providing a space for writing or drawing.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ PORTFOLIO ΓΛΩΣΣΩΝ

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το Portfolio Γλωσσών είναι ο πολυγλωσσικός ατομικός φάκελος όπου ο κάθε μαθητής έχει τη δυνατότητα αφενός να παρακολουθεί και να καταγράφει την εξελικτική πορεία της οικειοποίησης των γλωσσών που μαθαίνει εντός και εκτός σχολείου, και αφετέρου να οικοδομεί το πολυπολιτισμικό του profil.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΕΩΝ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης